

1966 FEB - 7
K
KÖNYVTÁR

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDASZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

VIII. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM.

Ara: 30 fillér

1966. JANUÁR 29.

TALLÓZÁS HOZZÁSZÓLÁSOKBAN

EGYÉNI ÉS TÁRSADALMI ÉRDEK

December elején az Egyetemi Tanács és a pártbizottság színvonalas vitáulésen tárgyalta meg a társadalmi és egyéni érdek néhány problémáját, különös tekintettel arra, miként jelentkeznek a hozzá kapcsolódó kérdések tananyagainkban, az oktató- és nevelőmunkában. Igen részletes és sokoldalú elemzés szolgált a vita alapjául. A referátum vázlatos elvi bevezető után konkrétan tárgyalta az egyes tantárgyakban azokat a részeket, melyek a tanácsülés témáját képezték.

A vita egyik gyengéje volt, hogy a hozzászólások gyakran eltértek a tulajdonképpeni tárgytól, és sokáig elméleti és gazdaságpolitikai eszmefuttatások is elhangzottak. Ez a hiba más szempontból éretnként is felfogható, hiszen sok önálló véleményt és érdekes állásfoglalást hallhattak a résztvevők. Alábbi tudósításunkban kiemelünk a felszólalásokból egy-két széles körű érdeklődésre számot tartó, viszonylag önálló részletet.

Wilcsek Jenő:

Anyagi érdekelttség, gazdasági ösztönzés, anyagiasság

Az anyagi érdekelttség fontos kérdése a szocialista építésnek, sőt a kommunista építésnek is. Téves az a megállapítás, hogy ez a probléma a szocializmus alapjainak lerakásáig áll fenn. Fennáll még a kommunizmusba való átmenet időszakában is, és egyike a legnehezebb, eddig tökéletesen sehol meg nem oldott problémáknak. Ezt bizonyítja, hogy az anyagi érdekelttség rendszerének különböző módszereit az elmúlt 20 évben számtalanszor változtatták valamennyi országban. Amikor a kapitalizmussal bizonyos összehasonlításokat teszünk, felmerül, hogy mivel helyettesíthetjük azt a hajtóerőt, amely a kapitalizmusban az anyagi érdekelttség bizonyos rendszere következtében fennáll. Messzire vezetne, ha az anyagi érdekelttség különböző formáiról vitatkoznánk, azonban fontos lenne megállapítani, hogy tulajdonképpen három fogalmat kell megkülönböztetni, melyek az előterjesztésben kissé keverednek:

1. az anyagi érdekelttség,
 2. gazdasági ösztönzés,
 3. az anyagiasság.
- Ez a három kategória egymással ugyan összefügg, de távolról sem azonos, és ha nem látjuk világosan a különbségeit, helytelen következtetésekre jutunk.

Pach Zsigmond Pál:

A szocializmus társadalmi költségei, a közvetlen és a távolabbi érdek

A referátum említést tesz a szocializmus építésének társadalmi költségeiről. Ezt a fogalmat eléggé bizonytalanul és inkább elhárítólag említi. Ezzel a problémával is bátrab-

Anyagi érdekelttség a szocialista építés szakaszában kezdettől fogva van, illetve azóta, mióta Lenin útmutatásai alapján a vállalatok önálló elszámolásban működnek. Más kérdés, hogy az eddig megvalósított formák mennyiben ösztönző hatásúak. Az anyagi érdekelttség rendszere adott időben lehet olyan, amely nem szolgálja kellőképpen a gazdasági ösztönzést. Ebben az összefüggésben az anyagi érdekelttség legnagyobb problémája, hogy hogyan lehet olyan érdekelttségi rendszert kidolgozni, amely maximális mértékben szolgálja a gazdasági ösztönzést és nincsenek káros mellékhatásai.

Az említett harmadik kategória az anyagiasság. Világosan le kell szögezni, hogy az anyagi érdekelttség és a gazdasági ösztönzés nem azonosítható az anyagiassággal. Még nem jelent anyagiasságot, ha gazdasági ösztönzés céljából az anyagi érdekelttség rendszerét alkalmazzuk.

Ami az oktatást illeti, nem vagyunk abban a helyzetben, hogy határozatokkal döntsük el az anyagi érdekelttség rendszerét vagy egyes elvi kérdéseit. Lehetővé kell tenni, hogy a tanszéknek egymás között polemizálnak, a tanszékben belüli vitákról nem is szólva.

ban kell szembenéznünk. A történelemben minden társadalmi formáció kialakulásának megvoltak a társadalmi költségei. Nemcsak az ösközösség bomlásával a kialakuló osz-

tálytársadalomnak, hanem az egymást váltó osztálytársadalmi alakzatoknak is. A tőkés termelési mód kialakulásával kapcsolatban, az eredeti tőkefelhalmozásról szólva Marx Vergiliust idézi: milyen hatalmas feladat volt Rómát, az új társadalmat felépíteni.

A szocializmus kialakulása természetesen elvileg különbözik minden eddigi formációváltástól. Kiváltképpen az a tény, hogy a szocializmus elsőként nem a legfejlettebb tőkés országokban győzött —, mint Marx és a marxisták egykor gondolták —, hanem a közepesen fejlett, vagy viszonylag fejletlen országokban —, azt a következményt vonja maga után, hogy a szocialista építés nem csekély és nem is rövid ideig tartó nehézségekkel küzd —, ha úgy tetszik — a szocialista akkumulációnak társadalmi költségei vannak, még a leghelyesebb gazdaságpolitika mellett is.

Természetesen helyes gazdaságpolitikával, irányítási rendszerrel ezeket csökkenteni lehet, az egyéni és társadalmi érdek ellentmondásai korlátozhatók, azonban teljesen kiküszöbölni még jó ideig valószínűleg nem lehet. Hogy ezt a gondolatot az utóbbi években oktatásunkban, propagandánkban nem igen vetettük fel, azért is történt, mert a személyi kultusz időszakában túlon túl hangsúlyoztuk és kiderült, hogy jelentős részben gazdaságpolitikai hibák húzódtak meg hátterében. A közvetlen és távolabbi érdek összefüggését is eléggé lejárattuk a személyi kultusz időszakában, ez azonban nem jelentheti, hogy hallgassunk róla, s a vele kapcsolatos történelmi tapasztalatokról.

Vannak ilyen tapasztalatok az osztálytársadalmak történetéből is, és vannak a gazdaságtörténetnek is ilyen vonatkozásai, amelyek e témát érintik.

Az osztálytársadalmakban az uralkodó osztályok érdekei érvényesültek, mégis az osztálytársadalmak fejlődésének különböző szakaszaiban nem egyszer fordult elő, hogy az állam olyan intézkedéseket hozott, amelyek nem estek egybe közvetlenül az uralkodó osztályok érdekeivel, sőt azokat csorbították, végső soron mégis ezek érdekeit szolgálták, bár az uralkodó osztályok egyes csoportjait azokat nem ismerték fel azon nyomban. A közgazdászok és a gazdaságtörténészek, akik az állami monopolkapitalizmussal foglalkoznak, tudják, hogy az állami beavatkozás mechanikus, dogmatikus felfogása lenne minden egyes rendszabályban az uralkodó osztályok közvetlen érdekeit kimutatni. Berend és Szuhay elvtársak, akik behatóan foglalkoznak a Horthy-korszakkal, számos példát tudnának erre vonatkozólag felhozni. Például az 1929–1933-as gazdasági válság anynyira kiélezte az osztályelleneteket, hogy az a tőkés-rend fennállását veszélyeztette. A tőkés-rend megmentése érdekében folyamodott a tőkés-állam a rendszabályok egész sorához, olyanokhoz is, ame-

lyek közvetlenül nem álltak a nagytőke, a nagybirtok érdekében, de végső soron ezek fő érdekeit szolgálták.

A régebbi gazdaságtörténetből is hozhatunk példát. Mátyás szembefordult a nagybirtokos oligarchákkal a központosított monarchia megteremtése érdekében. Ez feudális ellenes lépés volt? Nem, éppen az össz-feudális osztály érdekeinek messzelátóbb képviselője. A feudális érdek, a feudalizmus fejlődésének érdeke kívánta meg akkoriban a feudális monarchia korlátozását.

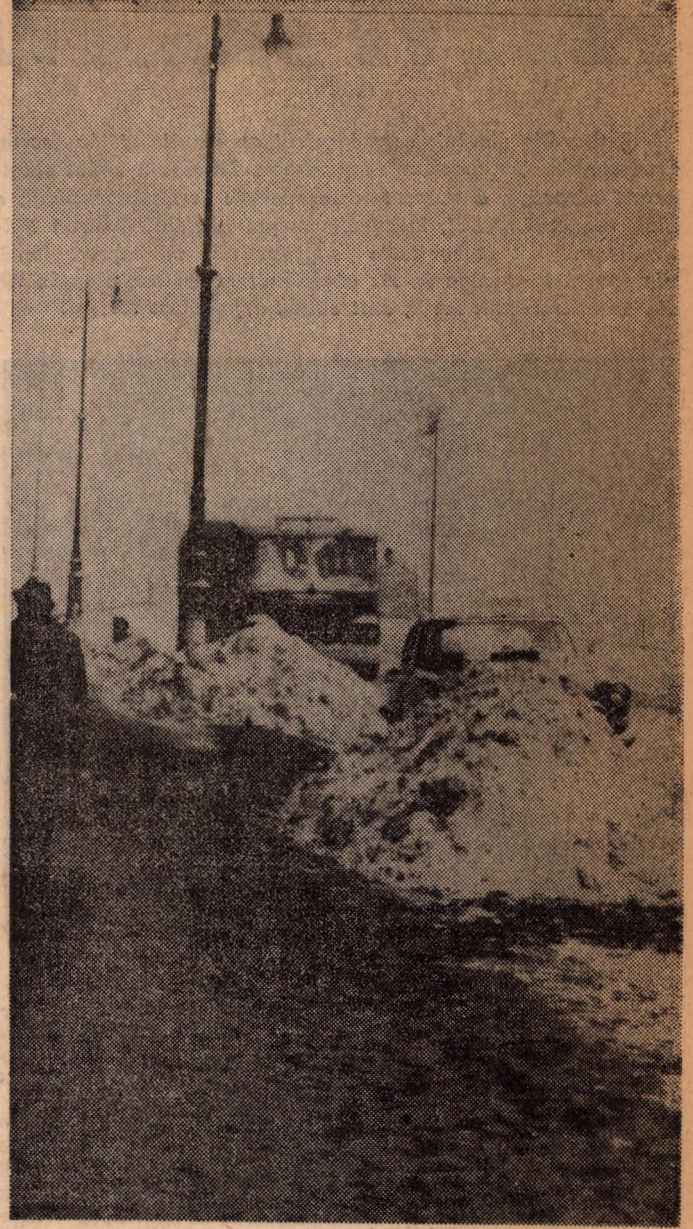
Szabó Kálmán:

A munka szerinti elosztás rendszere és az anyagi érdek

A munka szerinti elosztás elvét eddig nem jól tárgyaltuk, illetve egyre problematikusabbá válik ez a tárgyalás az új mechanizmussal kapcsolatban. A Góthai-program kritikájában Marx a szocializmus nem ártermelő társadalomnak fogta fel. Kioldhatatlan feltételezte, hogy a szocializmusban nem lesz egyéni érdek, és, hogy ebben a rendszerben az egyes embereket képességeiknek megfelelően tudják majd elosztani a munka szervezetében; vagyis mindenki képességeinek megfelelő munkával járul hozzá a társadalom össz-tevékenységéhez, a használati érték képzéséhez.

A gyakorlat bizonyítja, hogy az embereknek ilyen elosztást nem tudjuk biztosítani, másrészt nem ártermelés nélkül társadalom a szocializmus. Még akkor sem volt az, amikor az áruviszonyokat szükségképpen háttérbe kellett szorítani a mechanizmusban. Következésképpen Marxnak azt az elvét, hogy munka szerinti elosztás szükséges, nem úgy kell értelmezni, hogy az egyes embereket egyéni munkakifejtésükkel, egymással kell összemérni és ennek arányában részesíteni a fogyasztási alapból, hanem amellé, amit Marx elismert, oda kell még tenni azt is, hogy a szocializmusnak el kell ismerni az emberek teljesítő-képességének azon okokból fennálló különbségeit, hogy a társadalmi elosztásban, a társadalmi munka szervezetében, az össz-szükségletre szolgáló termelésben a különböző gazdasági egységek nem egyforma mértékben tudnak részt venni, még akkor sem, ha tökéletesen gazdálkodnak. Szükség szerűen egyenlőtlenségek vannak egyes vállalatok között, a termelőszoftékeztetéről nem is beszélve.

Igaz, hogy az állam nélkülölhatja az egyes vállalatok ottmaradó jövedelmeit, de nem tudja a különbségeket megszüntetni, sőt bizonyos ponton túl ez a törekvés kedvezőtlen reakciót vált ki, és a tervszerű irányítást fokozódó ellenállás mellett kell megvalósítani, mint ahogy ezt ma is tapasztaljuk a vállalatok részéről.

Az előretörő területeken a vállalatok bizonyos előnyre tudnak szert tenni, akármennyire is próbáljuk a nem tökéletesen függő okokból eredő előnyöket lefűlözni. Szükséges tehát a munka szerinti elosztás elvének olyan értelmű felfogása, gyakorlati alkalmazása, amely nemcsak az egyéni teljesítmények személyi képesség-műlt eltérését ismeri el, hanem az egyéni teljesítmények azon különbségeit is, amelyek a vállalatok különböző helyzetétől, anyagi eredményeitől függenek.

A munka szerinti elosztás elvének gyakorlati alkalmazását úgy képezem el, hogy a vállalatban belül legyen a vállalat ügye, hogy ki, mennyi jövedelmet élvez a minimális béren felül. A vállalat vezetője, aki érdekelt a vállalat eredményes gazdálkodásában, mondja meg, kinek mi volt a szerepe az eredményességben és mit érdemel. Az egyéni elbírálás módszerét kellene megvalósítani, ami nem feltétlenül azt jelenti, hogy mindent pontosan ki kell dekálni, de nyilvánvaló, hogy ezen a területen bizonyos egzakt módszerek kialakítására is szükség lehetne.

Másik dolog, hogy amikor vállalatok és ennek folytán ágazatok között alakulnak ki jövedelemarányok, ott a társadalmilag szükséges munka szempontja lenne a domináns. Egy bizonyos bérszínvonalon túl a dolgozók személyi jövedelme függjön a vállalati eredménytől, a vállalati jövedelemtől, amelynek egy részét feloszthatják a munkások, illetve vezetők között. Ezt is demokratikusan kell csinálni, fenntartva az igazgató egyszemélyi felelősségét. A jövedelem függjön egy helyes rendszertől, helyes jövedelemelvonási rendszertől és távlati fejlesztési koncepciótól és annak a vállalatokra való átvitelétől.

Tehát kombinált rendszerben képezem el annak az elvnek alkalmazását, amit a munka szerinti elosztás értekez. Ez azt is magában foglalja, hogy ha szükséges, a bányászati bérek másfélszeresek legyenek, mint az ipari átlagbérek, mert különben nem tudjuk biztosítani annak megfelelő termelést, ugyanakkor

ez nem kivétel, hanem az elvhez tartozó szabály.

Szeretném felállítani azt a hipotézist, hogy az egyéni, vállalati és a valóságos közérdek minőségileg egymástól különböző érdekek. Egy vállalat kollektív érdeke nem azonos a vállalati kollektívában dolgozó egyének érdekeinek összességével. Az egyén érdeke abban van, hogy fogyasztását jól válassza meg, jó vállalat-hoz kerüljön, olyan szakmát válasszon, ahol több bért kap stb. A vállalati érdekekben van olyan mozzanat, amely nem választható el a dolgozó egyéni érdekeitől, de túlmegy azon, más, mint az egyének érdekeinek számtani összege. Például, hogy vegyen-e igénybe hitelt a vállalat vagy nem, hogyan alakulnak a termelői árak stb. Ugyanakkor az egyéneknek van olyan érdeke, amely független attól, milyen vállalatban dolgozik — pl. fogyasztói árak csökkentése.

Nagyon fontos ideológiai aspektusa van annak, hogy a munka szerinti elosztás elvét úgy próbálja a párt megvalósítani, ahogy meghirdette, tehát, hogy a munkásokat a minimális béren felül érzéke-nyen érintse a vállalat gazdálkodásának eredménye.

Ezzel lépünk rá arra az útra, hogy a munkást ne mint bérmunkást kezeljük, hanem, mint akinek ugyanúgy függ a jövedelme a termelés eredményétől, mint annak idején egy kisparasztnak a jövedelme függött saját termelésének sikerétől. Igaz, hogy a munkás, ha nő a termelés, a termelő-képesség, akkor az életszínvonal emelkedésén keresztül éri, hogy javára szolgál a rendszer, de ez a dolog fogyasztói oldala. A másik, amit el kell érni, hogy a néptömegek, akik már éltek a kapitalizmusban, tőkés gyárakban dolgoztak és azok is, akik még soha sem dolgoztak és nem tudják, mi a kapitalizmus, olyan konkrét rendszerbe kerüljenek, amely rájuk kényszeríti, hogy érdekük legyen törődni a vállalat dolgaival, és mindinkább úgy gondolkozzanak, mint résztulajdonosai a szocialista tulajdonnak.

FÉLÉVI SZÁMVETÉS

Kulturális életünk eseményeiről az elmúlt félév során rendszeresen beszámoltunk lapunkban. Mindenki képet alkotott magának a művészeti csoportok teljesítményéről, a klub rendezvényeiről, kulturális megmozdulásainkról. A kulturális munkát megvitatta egyetemünk pártbizottságának végrehajtó bizottsága is. Az elkészített referátum alapján rövid szemlélet adunk arról, ami ebben a félévben történt.

Náfrádi László, a kultúrális osztály vezetője

Tánckar

Jelenleg 34 tagja van. A beiskolázás jobban sikerült, mint tavaly, de még mindig kevés a fiú. Többen elmentek az együttesből, ezért az elsődleges cél az elmenők pótlása volt. A félév során 4 fellépése volt a tánckarnak, egy az idegenforgalmi konferencia külföldi vendégeinek (a salzburgi fesztivál utóhatásaként a vendégek kifejeztek az együttest kérték), továbbá két előadás Miskén a tsz-eknek (nagyon élménygazdag fellépés, nagy sikerrel, a fogadtatás és a siker szinte újjáélesztette az együttes tagságát). Az év utolsó előadása a fesztiválnyertesek műsorában volt a Fehérvári úti bemutató színpadon.

Zenekar

Létszáma 14 fő. Szakmai tekintetben sokat fejlődött, kialakult sajátos, önálló profilkar, valamint az együttes munkáján túl, sikeresen foglalkoznak kamarazenével is, amely színesíti és eredményesebbé teszi munkájukat. A közönségi szellem különösen a zenekari terem önértékeléséről történő otthonosabb tétele óta sokat fejlődött. A táncgyűjtés előadásainak mindegyikén részt vettek, egy önálló hangversenyt adtak a klubban.

Irodalmi Színpad

A legkevésbé kialakult közösség. Az együttes december 13-án mutatta be az Egyetlen szerelmed című irodalmi összeállítását, amely első félévi munkájukat tükrözte. Ezenkívül az Irodalmi Színpad tagjai közreműködtek a golyózási műsorban, a kerületi november 7-i ünnepségeken, valamint a klub Jobbágy-estjén.

Énekkar

Egyetemünk egyik legnagyobb létszámú együttese. Az első félévben sokat fejlődött. Tükröződik ez egyrészt a tagság számának alakulásában (az elmúlt tanévben a létszám 60 fő volt, jelenleg 84), másrészt abban, hogy a tanév elejétől kezdve rendszeresen látogatták a próbákat, a késések és hiányzások csökkentek. Az énekkar idején munkáját nagymértékben elősegítette a nyári, igen jól sikerült bulgáriai út, továbbá az a körülmény, hogy a másodkarnagy is heti két alkalommal foglalkozott a csoporttal, valamint a technikai ellátottság (lemezjátszó, magnó), ami által változatosabbá tehető a próbák.

Filmkör

A modern film 20 éve címmel 10 előadásból álló sorozatot szerveztek. Minden előadás előtt esztétikai bevezető előadás volt. A filmkör előadásait 2430 fő nézte meg. Bár a látogatottság lehetett volna jobb is, mégis helyes volt egy ilyen — esztétikai és filmtörténeti szempontból értékes — sorozatot szervezni. A kezdeményezést a jövőben is folytatni kell, szintén sorozat-megoldással, legfeljebb esetenként a sorozatba illő, nagyobb közönségsikerre számot tartó filmeket is beiktatva.

KÖZGAZDÁSZ

A BESZÉLŐ ÍRÓASZTAL

Egyetemünkön sokan ismerik dr. Balázs Bélát. Tudják róla, hogy a filozófia tan-szék docense volt, hogy filozófiával foglalkozott. Kevesebben vannak, akik azt is tudják, hogy ma már elsősorban a didaktika, logika és a matematikai logika problémáin dolgozik. És minden bizonnyal azok vannak a legkevesebben, akik tudják, hogy régóta tanulmányozza a programozott oktatás problémáit.

Így született meg legutóbb az országos viszonylatban is egyedülálló eredmény: megalkotta az első hazai univerzális oktatógépet.

Csendben dolgozott, kollégái közül is alig néhányan tudtak tevékenységéről. Csak amikor már elkészült, lépett a nyilvánosság — egyelőre a szűkebb szakmai nyilvánosság — elé konstrukciójával.

Hogy kinek a találmánya a gép, az tizedrendű kérdés — mondja — az a fontos, hogy mennyire állja meg a helyét, hogy miben segíti a pedagógusok munkáját. Az univerzális oktatógép segítségével bármilyen jellegű tantárgy oktatható és a gép vizsgáztatásra is alkalmas. Az audiovizuális oktatási eszközöktől abban különbözik, hogy azokhoz tanár szükséges, míg az oktatógép ellátja a tanár feladatát is.

Belépünk a tanszék könyvtárszobájába. A terem egyik végében íróasztal formájú szerkezet. Körülötte két férfi foglalkozkodik. Dauerbach Béla, aki a formatervet és az elektronikát tervezte, készítette, valamint Jámbor Antal, a mechanikai rész „szülőatyja”. A berendezés az MTA Számítástechnikai Központjának műhelyében készült.

Ezen a kísérleti modellen próbáljuk ki, hogy beválnak-e a gyakorlatban is egyes elméleti megfontolások. A modell elektrotechnikát, orosz nyelvet és traktorvezetést oktat.

Egyelőre ezt a három kísérleti programot készítették el. Felépítése néhány helyen eltér az elméleti modelltől.

Közérlő is íróasztal formájában van. Az asztal lapján nyomógombok helyezkednek el, szemben televíziós képernyőre emlékeztető homályos műanyaglap.

A gép központi vezérlésű, jelfogókkal és tranzistorokkal működik. A program lyukszalaggal kerül a gépbe, lefuttatása egy vezérlőkapcsoló segítségével történik. A program ügynevezett szakaszokra oszlik. A gép minden szakaszban hang és vetített diazöveg segítségével bizonyos információkat közöl a hallgatóval, s egyben feladatot is ad. A kapott információk alapján a tanuló megoldhatja a feladatot, írásban vagy élőszóban válaszol, majd a vezérlőkapcsoló segítségével továbbhaladhat. Az egyes szakaszok kezdetén a gép szóban is megerősíti az előző szakaszban feltett kérdésre adott választ helyességét.

Invitálnak, hogy üljek le a gép elé.

Milyen „óra” lesz — kérem ijedten, mert nem szeretnék felsülni a gép három „apja” előtt.

Reklám és propaganda

A propoganda-csoport jelenleg 13 főből áll. A csoport munkája az eredeti elképzelésekkel ellentétben, bizonyos mértékig leszűkült és tényleges tevékenysége a plakátkészítés és elhelyezés. Ehhez a munkához megfelelő körülményeket még mindig nem sikerült biztosítani. A propaganda-csoport munkája új szín a kultúrális tevékenységében, nagyban elősegíti a kulturális rendezvények reklámját, ismertetését.

Rendezőgárda

A rendezőgárda létszáma 20 fő. Feladatuk a kultúrális rendezvényeire a megfelelő technikai feltételeket és a klubban, rendezvényeken ügyeletet biztosítani. A rendezőgárdát a félév elején hamvaiból kellett feltámasztani, mert a múlt tanév során nem nagyon volt rá szükség, így elsorvad. Ezért zömében elsőévesekből áll a rendezőgárda. Munkájukat áldozatkészen végzik, naponta állandó klubügyletet tartanak, a rendezvényekkel kapcsolatos fizikai munkát is elvégzik. Kedvező jelenség, hogy a korábban megelévő anyagias szemlélet megszűnt a rendezőgárdában.

INTERPELLÁCIÓ

Miből éljen a diák február 25-ig?

Kezdjük a dolgok közepén! Mi értelme van annak, hogy adminisztratív úton letiltják valamennyi társadalmi ösztöndíjas hallgató februári járadékának kifizetését? Vajon a sors iróniája, hogy a pénztárban ott fekszik a vállalatok által átutalt összeg, ugyanakkor, mintegy 650 diákot egy hónapig a szó szoros értelmében nélkülözésre kényszerítene? A társadalmi ösztöndíjak havi összege a legtöbb hallgató megélhetéséhez az egyedüli pénzforrást jelent. Kérdés, tess-e ilyenkor valamit a KISZ Erdekvedelmi Bizottsága? És egyáltalán tehet-e?

Az intézkedést azzal indokolják, hogy a hallgatók tanulmányi átlageredménye csak az utóvizsga időszak után állapítható meg, és az összeg attól is függ, hogyan zárják a félévet. De talán éppen a társadalmi ösztöndíjasok szaladnak el az egyetemről? Nem lehetett volna most is az eddigi helyes gyakorlat szerint a követhető kifizetés alkalmával korrigálni az esetleges eltérést?

Igen, lehetett volna — hangzik a válasz —, de igazságtalan lenne, ha a társadalmisok megkapnák a „fizetést”, viszont az állami ösztöndíjban és szociális segélyben részesülők nem!

Ugy véljük az intézkedés a probléma megkerülése, nem a legszimpatikusabb mód. Egyrészt, miért nem részesülhetnének a társadalmi ösztöndíjasok ennyi előnyben? Másrészt, miért nem lehetne kifizetni a tanulmányi eredménytől nem függő rendes szociális segélyeket?

Adminisztratív intézkedések, melyek mögött több száz fiatal anyagi gondja áll. Miből éljenek a fiatalok december 20. és február 25. között amikor a vizsgaidőszak túlterhelés miatt, alkalmi munkát sem igen tudnak vállalni?

Miért kell indokolatlanul igen nehéz helyzetbe hozni a diákok tömegeit? Kinek jó ez?

— Elektrotechnika. A hangra és a diáképre tessék figyelni.

Kicsit remeg a kezem, amikor lenyomon az indítógombot. Szöveget látok a diavetítőn, és egy férfihang szólal meg:

— Üdvözöllek a munka kezdetén és kívánom, hogy eredményesen oldd meg a következő feladatokat...

És megkezdődött az óra. Az elektromos áram hőhatásáról „beszélgettem” a géppel. A falon időnként egy fizikai kísérlet moziképe jelent meg. Az elémhelyezett munkafüzetbe gyűltek az új „ismeretek”.

Magukra hagyjuk a munkatársakat és a gépet, s arról beszélgetünk dr. Balázs Bélával, hogy milyen indítékok vezették ennek az oktatógépnek a megkonstruálásához.

— A világon mindenütt egyre inkább az érdeklődés előterébe kerül a programozott oktatás. Ennek oka az, hogy mind nagyobb ismeret-

anyagot kell átadni a tanulóknak, lényegében ugyanannyi idő alatt, mint régebben. Az univerzális oktatógép egyrészt lerövidíti az oktatás idejét, hatékonyabbá teszi az ismeretsajátítás folyamatát, másrészt pedig lehetővé teszi, hogy egy tanár — gép segítségével — lényegesen több diák tanulmányait ellenőrizhesse. Egyidejűleg ugyanis nemcsak individuális, hanem csoportos oktatásra is alkalmas. Ebben is minden tanulóól egyéni munkát követel meg.

A kísérleti modellpéldány bevált és általában megfelelő azoknak az elképzeléseknek, amelyeket alkotója az elméleti modell alapján várt. A munka következő szakaszában a modell tapasztalatai alapján hozzálátunk a teljes konstrukció elkészítéséhez. Ezzel a munkával egyidejűleg állandóan folynak a bemutatók a meghívott szakmai kö-zönség előtt.

—csépai—

Tudnivalók a második félév kezdetén

A második félév kezdete: február 7. Az oktatás a délelőtti tagozat I—III. évfolyama, valamint az esti-levelező tagozat I—IV. évfolyama, és a mérnök-közgazdász tagozat I—II. évfolyama részére május 21-ig tart. A délelőtti tagozat IV. évfolyama és valamennyi tagozat V. évfolyama részére pedig április 30-ig. (A terv-matematika szak IV. évfolyamán ugyancsak május 21-ig.) A tanítási szünetnapok: március 15. és 21. Tavasz szünet: április 9—12. Kirándulást tanszéki javaslat alapján a szorgalmi idő alatt legfeljebb kétnapos időtartamra — kizárólag tanulmányi jelleggel — az érdeklét dékának engedélyezhetnek. Egyéb célból (pl. külföldi út) kirándulás csak a tavasz szünetében, illetve egyéb munkaszüneti napokon (szabad szombat) lehetséges.

Beiratkozás

Délelőtti hallgatók: Általános kar: február 7-én 14—16 óráig, I. előadóterem. Kereskedelmi kar: február 7-én, 14—16 óráig, III. előadóterem.

Ipari kar: február 7-én 14—16 óráig, II. előadóterem. Esti, valamint budapesti mérnök-közgazdász és kiegészítő tanárképzés hallgatók: Általános kar: február 8-án 15—18 óráig, III. előadóterem. Kereskedelmi kar: február 8-án 15—18 óráig, IV. előadóterem.

Ipari kar: I—II. évfolyam február 8-án, 15—18 óráig a II. előadóteremben, III—V. évfolyam február 9-én, 15—18 óráig a II. előadóteremben.

Mérnök-közgazdászok: február 9-én 15—18 óráig, II. előadóterem.

Vidéki (levelező) hallgatók: A karok által kiküldött beiratkozási lapot február 12-ig kötelesek kitöltve visszajuttatni az illetékes kar Dékáni Hivatalához.

Ösztöndíjfizetés

Valamennyi évfolyamon (február és március hónapra) február 25-én lesz. Ez a társadalmi ösztöndíjakra is vonatkozik.

Menzautalványok

A kollégiumban lakó hallgatók január 31-ig vehetik át menzajegyüket a menzairodán. A halasztott vagy utóvizsga miatt a kollégiumban tartózkodó hallgató február 1—6-ig terjedő időre érvényes menzajegyét a diákotthonban kapja meg.

Utóvizsgaidőszak

Valamennyi tagozaton február 15-ig. A hallgatók kötelesek lecke-könyvüket a vizsgák letétele után ellenőrzésre és egyeztetésre a dékáni hivatalban leadni.

Talpalávaló

REFORMÉVFOLYAM

Az óvodában kezdődött. Nagycsoportos napközis koromban egyik nap nem találtuk pajtasáimmal a szokott játékaikat, hanem mindenféle lehetetlen vacak volt a helyükön, amelyekkel egyáltalán nem lehetett játszani. Ekélen sírásunkra odajött az óvónéni, és amikor elmondtuk bánatunkat, elnevette magát és így válaszolt: — Fudjátok gyerekek, ti reformévfolyam vagytok, és ezek reformjátékok, játszátok ezzel. —

Aztán jött az általános iskola, a gimnázium, és én hol reformévfolyam voltam, hol nem. Sokszor még a könyvmarzipulációról is le kellett mondani emiatt. Mert ötönné daadták az új könyv árát, én meg megvettem a felsőséktől, de hogy vegyem meg akkor, mikor minden évben új reformtanönyv jelenik meg?

Assan már elfeledtem ifjabbkori viszontagságaimat, amikor pár hete közölték, hogy matematikából államvizsgáznom kell. Miért kell nekem másodikban, februárban államvizsgáznom a termatematika szakon, csak nem azért? — kérdeztem tanáromat. De bizony azért — válaszolta, rólad fiacskám az isten sem mossa le, csak rád kell nézni, messziről lerí, hogy reformévfolyam vagy.

Hát igen, ezen nem lehet változtatni. A csirkét megesszük, a tetűt irtjuk, engem meg reformálnak. Hej, pedig, de szép lenne, ha egyszer én reformálhatnék! Hogy is nézne az ki? Körülbelül így.

Először is anyagilag érdekelté tenném a tanárokat a vizsgáztatásban. Minden ötszert száz forintot kapnának, minden négyesért ötvenet, hármasért, kettesért semmit, egyesért pedig ők fizetnének be száz forintot az utóvizsgázók segélyalapjába. Ez utóbbi mindig felosztásra kerülne a másodszori nekirugaszkodók között. Az egyetem állami dotációval venne a klub részére ötszáz asztalifocit, ötszáz rezet és ötszáz flippert. Ezekkel természetesen ingyen lehetne játszani.

A könyvtárat továbbra is szabadon látogathatná mindenki, akinek ez a hobbija. A menzán a személyzetnek minden ételt végig kellene kóstolnia... csak így adható ki fogyasztásra. Esetleges elhalálozásukkor az egyetem saját halottjának tekinti őket.

Az egyetem ösztöndíjjal meghívna a Bolsoj balettet, a grúz népi táncosokat, az amerikai kosárlabdaválogatottat és a Rolling Stones együttest, hogy tanulmányaikat nálunk folytassák, és ha szakmai

szűri előtt megfelelnének, a KISZ VB támogatásával mint egyetemi táncsoport, egyetemi zenekar stb. szerepelhetnének. A Népstadion K szektorát kibérelnék az egész időnyre, és diákigazolvány felmutatásával bárki ingyen látogathatná a mérkőzéseket. Az előadótermet felszerelnék horgolási mintákkal, kártyával és ponyvaregényekkel, hogy a hallgatók az előadások idejét minél jobban kihasználhassák. A tanárok kötelesek lennének legalább negyvencentis haját növesztetni, és fejvesztés terhe

mellett le kellene vizsgáznok a Kings, Beatles, Animals együttesek életrajzából. Az első emeletet lebontanánk, hogy a klubot kibővíthessük. A kettes alá aluljáról építenénk, hogy a Matróz csárdát közvetlenül meg lehessen közelíteni.

Szóval lehetne itt sok mindent csinálni, csak a diákok rendelkezési jogkörét kellene egy kicsit kibővíteni. Talán még hajlandók lennének tanulni is. Talán. Hátha. Ki tudja?

Farkasházy Tivadar

Vidéki elsőéves

Amíg elkészül a vázlatom, tessék megkóstolni ezt a jó kis disznótortot

VIZSGÁZTAM

P. G. Amikor megkaptam a tételt, rögtön tudtam, hogy itt hőmpölygő epikára van szükség. Elkezdtem egy mondatot, melynek a lap alján sem volt vége, s mikor láttam, hogy ez hat rá, akkor pont nélkül folytattam. A vizsgáztatónak ragyogott a szeme, újjával szavaim ritmusát dobolta és a száját egy kicsit szétnyitva, fejtegetéseim zamatát ízlelgette. Láttam, hogy nem ért meg mindet, de intellektuális fölényem gazdaságával igyekeztem alkalmazni, hiszen jölesett neki. „Beszéljen már a LENYEGRŐL... — mondta ekkor bátoritanul. Megdőbbenem, és elcsöndesültem. Erre a fejezetemre nem emlékeztem.

MATEK. Én kérem, sohasem tudtam számolni. Ha tudtam volna, akkor az oroszra

mentem volna. De már akkor is hülye voltam a mattekhoz. Pláne most! Ez nekem magas, és nem értem az egészet, még azt sem, hogy miért azt a skalárt írták be, amit beírtak?

STATEK-ZH-t írt egy sokaság, ott voltam én is. Utána totóztunk, hogy ki jut tovább és ki nem. Aztán behívtak egy szobába, ott volt a felmérés. Adtam egy indet, kiszámoltam egy módusz meddiájának a trendjét, erre kaptam egy ismérvet és mentem a sokaságba.

TECHNO. Ugyan mit is mondhat egy közgazdász? Mindenesetre nagy nyugalmat ad az a tudat, hogy a Műszakin is van p. g.-tanszék, és van vizsga, és van fogcsikorgatás. FILO. Az egy nagyon szép vizsga volt. Dialek-

tikus. Én azt mondtam, hogy empiriotriciklizmus, ő pedig azt, hogy empiriocitricizmizmus. Ezen aztán összeröf-fentünk. Aztán kérdezett egy olyat, hogy a pulzusom komoly mennyiségi változásba kezdett, a filozófia iránt táplált rokonszénvem pedig minőségibe. Valami

Herkulesztöröl kellett volna beszélnem. Igyekeztem belémszuggerrálni, hogy köztem, meg az egyetem között... az, az, az! (antagonisztikus). De hát itt én voltam a fő ellentmondás, kivágtam a rezet, hej de szépen, hej, de katonásan! Furcsán nézett rám, de az egset megadta.

OROSZ-ból nem vizsgáztam. Már december 15-én megkaptam a magamét, vizsga nélkül, háromhavi részletre, lassú tűzön piritva. — agár —

KIÁRUSÍTÁS

Papírral tömött íróasztalok fiókjának mélyéből néha meglepő feljegyzések kerülnek elő. A napokban egyik oktatónkól egy hivatalos iratot kértünk el, melyet hosszas keresgélés után sem tudott részünkre a papírhalmazból előkeríteni, viszont megtalálta a felvételi vizsgák alatt elletett „aranymondásokat”, melyeket annak idején felírt egy lapra, hogy majd eljuttatja hozzánk. Ime, el is jutott.

A felvételi vizsgabizottság egyik tagja feltesz a jelölt politikai tájékozottságának megállapítására egy kérdést. — Mondjon a NATO-hoz hasonló agresszív tömböt a világ más részén! Az illető rövid gondolkodás után kivágja: — UEFA...

A vizsgáztató történelmi kérdéseket feszeget. — Mikor volt a fordulat éve? — A Sztálingrádi csata — hangzik a válasz. — Magyar vonatkozásban

értettük — próbálja a tanár kisegítő kérdéssel rávezetni a felvételizőt.

— 1945-ben — vágja rá gyorsan. — Az a felszabadulás éve — igazítják helyre a találgatást. — 1956-ban — szól ekkor már kissé bizonytalanul, de még mindig bizva, hogy valamelyik szám csak stimmeini fog.

Kérdés: — A külkereskedelmi szakon is közgazdászokat képeznek? Válasz: — Nem! Ott nem közgazdászokat képeznek!

A munkára nevelés új útjai

Meg akarja ismerni Egyiptom gyönyöreit? Akar saját családi házában lakni? Személygépkocsi gondja van? Vegyen Szerencse sorsjegyet! Egy csomag Terv-cigaretta árértéért korszerű családi házat személyautóval és garázzsal, kétszemélyes egyiptomi társasutazást, különböző személyautókat és sok ezer értékes tárgyat...

Még néhány hét és itt a tavasz! Gondoljon a ragyogó autótúra lehetőségekre! A legújabb Moszkvicson, Wartburgon, Trabanton...

Kezdje az új évet szerencsével! A szerencse nem csodál! Miért jár gyalog? Élvezze az autózás előnyeit, örömeit! Vegyen Szerencse sorsjegyet! Ne halassa holnapra, vegyen még ma!

ROHANJUNK ODA MEG MA!

— ki —

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja Megjelenik kéthetenként Felelős szerkesztő: FAKLEN PÁL Szerkesztőség Bp. IX., Dimitrov tér 8. III. emelet 331. Telefon: 136-850/138 mellék. Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat. Készíti a Szikra Lapnyomdában

Felnőtt játékok

Nagy János

Ki jön a házamba?

Nagy János

Hinta-palinta

Nagy János

Csön-csön gyürü

Vadászidény

felelv

felelv